

TENTAMEN MEDICUM
INAUGURALE, 1184 65
3

DE
VENENIS.

QUOD,
ANNUENTE SUMMO NUMINE,

Ex Auctoritate Reverendi admodum Viri

D. GULIELMI ROBERTSON, S. S. T. P.

ACADEMIAE EDINBURGENAE PRAEFECTI;

NEC NON

Amplissimi SENATUS ACADEMICI consensu,

Et nobilissimae FACULTATIS MEDICAE decreto;

PRO GRADU DOCTORATUS,

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS

RITE ET LEGITIME CONSEQUENDIS;

Eruditorum examini subicit

GEORGIUS LOGAN, K

PENNSYLVANIENSIS,

Societatis Medicae Edinensis Socius Honorarius,

Et Praefes Annuus,

&c. &c.

Ad diem 24. Junii, hora locoque solitis.

In rebus quibuscunque difficilioribus, non expectandum, ut quis simul
et ferat et metat; sed praeparatione opus est, ut per gradus maturescant.

BACON.

EDINBURGI:

Apud BALFOUR et SMELLIE,

Academiae Typographos.

M, DCC, LXXIX.

43.

10.

10.

296.

Viro de republica optime merito,

D A V I D I B A R C L A Y,

ARMIGERO;

Nec non,

Viro eximio

J A C O B O L O G A N,

ARMIGERO;

Amicis fuis

Nunquam non honorandis;

Propter summam eorum in se benevolentiam

Atque comitatem,

Hæc studiorum primitias,

Exiguum,

Sed grati animi testimonium,

Summa qua decet reverentia,

D. D. C. Q.

A U C T O R.

THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY

ASTOR LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

1009 5th Ave. New York

1009 5th Ave. New York

1009 5th Ave. New York

TENTAMEN MEDICUM

INAUGURALE,

DE

V E N E N I S.

P R O O E M I U M.

ETSI inter omnes constat, quae ad summam venena vocantur, de iis tamen opiniones vagae et inconditae saepe proponuntur. Quae confusio a quibusdam medicis scriptoribus, magnitudinem potius quam naturam materiae considerantibus, exorta est. Quod iudicium nullo modo ferendum videtur. Sic enim paucae res etiam

A

ad

ad vivendum maxime necessariae reperirentur, quin ad hanc classem essent referendae. Itaque calor ad vitam plantarum et animalium, cunctasque demum naturae actiones, adeo necessarius; si certos limites superaret, solidis omnibus, et fluidis pariter confusis, in pristinum unde orta sit chaos, universa natura relaberetur.

Alii recta via pariter aberraverunt, qui quaedam pessimis dotibus praedita, tamen venena esse negant; quae scilicet in quibusdam morbis prudenter administrata, optimos effectus edunt. Ita mercurius corrosivus sublimatus, cicuta, et arsenicum, ab his viris, non amplius venena, sed utilissima remedia habentur.

De venenis ea est opinionum varietas, ut definitio, quae omnibus placeat, perdifficilis sit inventu. Haec nobis maxime consentanea visa est.

Venenum est quicquid exigua copia in corpus receptum, corporive admotum, ad vitae actiones aut impediendas, aut delendas, pertinet.

Venena

Venena hoc modo dividere nobis visum est,

In localia, et generalia. Generalia iterum in ea quae humores corrumpunt, et ea quae generi nervoso nocent.

DE VENENIS LOCALIBUS.

Venenorum ad hoc caput pertinentium natura, ut simplicissima omnium, ita ante omnia aggredienda videtur.

Venena localia sunt, quae partes, quibus admoveantur, corrumpunt; neque corpus aliter quam partem cui imponuntur, irritando afficiunt. Eadem intra corpus assumpta, subtilissima qua pollent acrimonia, ventriculi structuram, quae maxime nervosa et sensibilis est, et ob id cum universo corpore consentit, delent; altius sese insinuant, et exitiali fibrarum nervosarum irritatione atque erosione, non modo in ventriculo et intestinis, sed etiam in remotis partibus, convulsiones

convulsiones concitant, omnesque corporis pessundant actiones. Quin et, inspecto cadavere, materia venenosa in ventriculo, saepe etiam insigniter perforato, reperitur.

Quae id malefici faciant potissimum ad fossilia referenda sunt. Verum etiam aliquid de venenis ex animalibus, et plantis, tractandis exponendum.

Ex animalibus quae ad hanc classẽm pertinent, non numerosa sunt, atque adeo in praesentia, de tribus tantum, Cantharidibus, Bufone, et Pulmonia marina dicendum.

E quibus Cantharidum historia naturalis, dotescque tam bene nota sunt, ut de his agere non necesse videatur.

De Bufone, quatenus is noxius existimetur, multae variaeque opiniones philosophorum memoriae traduntur. Ita de potestate ejus certis spatiis intermissis destruendi, et omnibus plantis venenum, contactu solo, impertiendi, et ejusmodi alia quae neuti-quam memoria digna sunt. Quem tamen, ego haud ulla alia qualitate noxia, si illam
excipias,

excipias, quae ex urinae magna acrimonia oritur, et cuti applicata exulcerat, praeditum novi. Ac ne hac quidem fatis validis argumentis confirmatum videtur.

Pulmo marinus, vesicae utroque latere compressae formam obtinet, circiter tres digitos latus, et purpurei coloris. Idem animal manibus humanis tractatum, aut alicui corporis parti applicatum, magnam inflammationem accendit. Unde autem venenum hoc efficiendo habile oriatur, mihi, qui idonea cura nunquam animal examinaverim, iudicandi facultas non est.

Plantae vi irritabili praeditae, licet plurimae sint, cum tamen plerumque lenes et innocuae sint, nisi ubi ad aliquas corporis teneras partes applicentur; ideo eas omittendas existimavi. Quorum utique in numero, succus rhus-glabrae Linnaei, oleum in folliculis anacardii inventum, et pauca alia perquam acria sunt, et partes, quibus imponuntur, exulcerant.

Ut quid de iis venenis fossilibus dicendum sit, inquiratur.

Ex

Ex iis, acida pura validissima existimantur; verum, cum fontes horum dotes ex merace vi omnino pendeant, copiosam dilutionem earum dotium effectui obviam ire, satis sit dixisse.

Qua ratione acidorum cum metallis conjunctio noxia sit, haud operae pretium est inquirere. Quae tamen praeparata non majorem vim, quam acida ipsa, obtinent. Ad propositum satis est, metallica in statu naturali innocua et fere inertia, cum acidis conjuncta, magnam adurendi et rodendi vim acquirere, memorasse. De quibus omnibus, cum, ob magnam varietatem, loqui non liceat; igitur de arsenico, paucisque potentissimis solis, sermo erit.

Arsenici nativi exiguum aliquando in Germania nascitur. Conjunctum cum plerisque fossilibus invenitur, et praecipue cum cobalto, a quo magna copia paratur. Idem sapore pungente est, et in corpus ingestum, calorem, tormina, et ventriculi intestinorumque gangraenam, infert; quibus symptomatibus, delirium, tremores, convulsiones, et
singultus

singultus succedunt, et universorum agmen mors denique claudit.

Venenorum dotes noxiae non omnino a potestate inhaerente pendent. Principium enim vitae dotes possidet, omnibus rebus, quae ad destruendum animal pertinent, aliqua ex parte resistendi. Quo fit, ut ex vi hujus principii, et animalis magnitudine, effecta omnino diversa sequantur. Ita in senectute, ubi vitae potestates jam fere exhaustae sunt, digitorum mors saepenumero, ex solo virium vitalium defectu, incidit. Idque ita se habet in lunari caustico, aliisque escharoticis extrinsecus applicatis: Quorum par copia validius et vehementius, in infirmis habitibus, quam sanis, operatur. Eodem etiam principio, arsenicum in pulvere stanni agit; acidis ventriculi, intestinorumque solutum, ad delendas ibi vermes pertinet; quamvis venenum ita exiguum prae viribus corporis humani est, ut vix effectus sensibiles excitare possit.

Arsenici fumus odorem alii spargit, et facile cum sulphure coit, cui immixtum
colorem

colorem flavum et rubrum induit; et eo minus activum redditur. Quod etiam antimonio et mercurio accidit, quae sulphure immixto fere inertia fiunt.

Quae res idoneam curandi methodum monstrat, si quando utrumvis horum venorum inauspicate in corpus assumptum est. Post materiam noxiam pleno vomitu, atque etiam cathartico ejectam, sulphur lacte solutum ad libitum capiatur: Quo in medicamento, ut lac ad tunicas viscerum a veneno tuendas pertinet; ita sulphur cum arsenico coiens, hujus vim venenosam delet. Hujus generis curationem in juvene, qui incaute duas circiter drachmas arsenici devoraverat, felicem et prosperam vidi.

Praeparatorum cupri et plumbi perniciosae, quae ex conjunctione cum acidis pendunt proprietates, epotis alkalinis liquoribus vitantur: Qui liquores cum acido coeuntes, ut metalla in statu minime agili separentur, efficiunt.

Omniū venenorum acrium, et causticorum dotes ejusmodi sunt, quae gravissima symptomata,

symptomata, et intolerabiles dolores inferant. Eoque adversus perniciosum eorum opus semper necesse est, emeticis et cathartics prius exhibitis, demulcentium largos haustus dare; non tantum ad ventriculi tunnicam teneram tegendam, sed etiam dilatandam, ut sic omnes nocivae particulae ex villosis rugis abluantur.

DE VENENIS QUÆ HUMORES CORRUMPUNT.

Plantae et fossilia, quae in nonnullis exemplis sanguinem afficere videntur, hoc tantum faciunt, quia in corpus universum agant. Quam ob causam ea omittemus, et venenis animalibus, quae sub hoc capite collocari possunt, solis contenti erimus.

Venena animalia, in naturalia et morbosa distinguuntur. Naturalia sunt, perinde ac in noxiis animalibus, quibus in variis corporis partibus sine morbo formantur.

B

Vipera

Vipera maxime conspicua hoc veneno est, quod in vesiculis manet, donec animalis morfu in vulnus emittatur. Omne animal hoc venenum possidens, glandulis ad secretionem instruitur; quae, quoniam clauso veneno non adficiuntur, ideo actionem ejus nec chemicam nec mechanicam esse probant; licet idem his ipsis animalibus mortem sanguine mixtum inferret.

His venenis sanguine mixtis, pungens dolor partis oritur. Qui primum cum inflammatione est, dein pars livescit, livorque per totum corpus spargitur; ad haec, nausea, pulsus debilis, animi deliquium, et mors accedunt; dummodo veneni tantum fuerit, quantum potestates corporis vincat.

Haec venena nullam assimulandi seu fermentandi potestatem habent; sed proprietas noxia omnino ex veneni copia pendet, Ita anguis exigui morfus non aequè periculosus est ac majoris; neque, veneno exhausto, quod post duos aut tres morfus accidet, viperae ictus mortem infert. Dubitari non potest, quin haec venena easdem
dotes

dotes possideant, et, quantitatibus mutatis, effectus tantum mutantur, id quod supra dictum est. Idem de vipera, quae ejusdem speciei est, certe fit. Et in calorem febremque conjectum infantem, ex aculeo complurium crabronum, in America vidimus.

Veneni his noxiis dotibus praediti in sanguinem accepti natura aliquam explicationem meretur. Gutta quaevis veneni, ope microscopii perspecta, formam crystallinam ostendit. Cujus rei speciosam magis, et illius temporis philosophiae convenientem, quam veram opinionem illustris medicus Mead concepit; scilicet, has spiculas corpori nocere existimans. Cum vero celebris ille vir omnino ignoravisse videatur, omnes humores, dum in solidam formam transeunt, suas particulas crystallorum more variis figuris disponere; ideo nulla argumenta ad hanc rem stabiliendam, ex ejus aut quibuscvis observationibus microscopicis trahenda esse constat. Quapropter, haec opinio, ut saniori chemiae repugnans, plane rejicienda est. Charus succum flavum gingivis

givis viperae adpositum cum gustavisset, saporem similem oleo amygdalarum invenit, eundemque in ventriculum assumi posse, sine ullo corporis malo, affirmavit. Sed hoc non novum est.

Cum per Lybiae aridissimas solitudines duceret exercitum Cato, sitientes milites non audebant bibere de fonte, quem turba serpentum tenebat; sed sapientissimus dux, ut audacter biberent, his verbis monuit.

- ‘ Noxia serpentum est admista sanguine pestis,
- ‘ Morfu virus habent, et fatum dente minantur,
- ‘ Pocula morte carent *.’

Ejusdem veneni, nisi in sanguinem accepti, innocentia Redi quoque experimentis aliorumque confirmatur. Quidam Tozzi veneni viperae magnam copiam impune bibendo, omnes philosophos, maximeque eos, qui praelectiones hypotheticas de ejus devorandi periculo in publicis scholis tradebant, admiratione perculsit. Praeterea, totius corporis color flavus, et putredo quae a morfu
fer-

* Lucan, Pharf. lib. 9.

serpentis inducuntur, sanguini affecto plane imputanda sunt: Idem enim venenum in ventriculum largius receptum tegumenta ejus nervosa, ab opio, aliisque venenis, tam mire agitata, ne minime quidem afficit.

Hanc ad rem stabiliendam, plura similia afferri possent observata; verum haec sufficient.

Quoniam in his venenis adhuc, quid sit noxae ignoratur; igitur, nihil medico faciendum restat, nisi ut more empyricorum, oleum vulnere statim infundat: Qui curandi modus nunc in universum maxime idoneus efficaxque habetur.

Pfylli, qui fugendo venena vulneris curabant, non ulla scientia propria, sed audacia usu ipso confirmata, profuisse Celso videntur. Qui ‘neque hercule,’ inquit, ‘scientiam praecipuam habent hi, qui Pfylli nominantur; sed audaciam usu ipso confirmatam. Nam venenum serpentis, ut quaedam etiam venatoria venena, quibus Galli praecipue utuntur, non gustu, sed in vulnere nocent. Ergo quisquis exemplum
‘Pfylli

‘ Pfylli secutus, id vulnus exuxerit, et ipse
‘ tutus erit, et tutum hominem praeftabit *.’

Ex argumentis supra dictis, uti constat quidem, talem curationem omnino tutam fuisse; ita simul cavendum, ne in gingivis, palato, aliave oris parte, ulcus aut inflammatio sit; nam, si esset, veneno absorpto, mors induci posset. Ante, post, interque etiam fugendum, opus, sollicita oris oleo quovis blando ablutione erit.

Haec sunt quae de venenis sanorum animalium dicere habui. Ad animalium morbosorum venena transeundum.

Haec in corpore a morbo nascuntur, et adeo adversa sunt, ut postquam variis modis vitae actiones impedierint, vel naturae viribus de corpore ejiciantur, vel si tam indomabilia sunt, ut, iis viribus parum valentibus, expelli nequeant, tum certe necant.

Et si haec venena fermentandi, seu humores nostros ita in suam naturam transferendi facultate, inter se conveniunt, ut quaelibet

* Medic. lib. 5. c. 27.

bet humorum guttula, aequè alium hominem quantumvis sanum, ac ipsum venenum inficere valeat ; alia tamen ab aliis agendi modo multum differunt.

Variolae, morbilli, alique morbi ejusdem naturae, sine auxilio sanantur ; quia, procedenti tempore, talis in corpore mutatio efficitur, ut hoc non amplius eorundem venenorum stimulo sit obnoxium, ubi de corpore ejecta sunt. Quin et postea in sanguinem accepta, mali nequicquam inferunt. Quod argumento, ab illustri viro et medico Mead allato, confirmatum est. Quippe enim, infante nata variolis laborante, mater morbi expers. Unde patet, corpus humanum semel tantum, non saepius, hoc morbo esse opportunum.

Non tamen omnia morbosa animalium venena hanc miram corporis mutandi facultatem possident. Id enim hydrophobiae et luis venereae virus, adeo indomitum, ut, si naturae illi morbi relinquerentur, aegrotantem pro certo necarent. Quae causa est, quod his morbis semper obnoxii
fumus ;

fumus; cum enim vis vitae nullam vincendi horum venenorum stimulos potestatem habeat; ideo toties quoties feminium corpori subest, veneno applicato, morbi protinus nascuntur.

Praeparata mercurialia, statum corporis in quo morbus subest destruendi, eoque hos morbos sanandi, facultate valent. Ita celeberrimus Monro, in praelectionibus, nunquam luis venereae casum, qui non proprio hujus remedii usu sublevatus sit, vidisse se testatur.

Eadem mercurii virtus, in hydrophobia a Roseo * Jacobo †, et Claude du Choisel, laudibus extollitur; et quorum posterior, ‘ Je
 ‘ puis,’ ait, ‘ assurer avoir traité, avec le
 ‘ même succès, hommes, femmes, enfants,
 ‘ Indiens, Portugais, François, Maures, Mé-
 ‘ tifs, Arméniens, plus de trois cents per-
 ‘ sonnes, sans qu’ un seul ait été affligé du
 ‘ plus petit symptôme de rage, et cela de-
 ‘ puis

* Journal de Medecine, tom. 5.

† Treatise on Canine Madness.

‘ puis 1749, que j’ai commencé de mettre
‘ en usage les frictions mercurielles. Je ne
‘ pretends pas que tous ceux que j’ai traité
‘ fussent devenus enragés, s’ils n’avoient
‘ point eu recours à mes remèdes; mais
‘ que tant de gens mordus par des animaux
‘ enragés aient tous été garantis des sym-
‘ ptomes de la rage, la chose est décisive, la
‘ guérison du plus grand nombre ne pou-
‘ vant être attribuée qu’ à l’effet du remède,
‘ que j’ai constamment employé dans toutes
‘ ces occasions *.’

Sauvagesius etiam ‘Experientia,’ inquit,
‘docuit ab anno 1747, quadringentos sal-
‘tem homines ab animalibus rabidis de-
‘morfos, quorum fere nullus ante hydro-
‘phobiam et mortem effugisset, a litu mer-
‘curiali in tuto fuisse collocatos †.’

Quae mercurii haud addubitanda virtus,
ad nostram opinionem confirmandam per-
tinet; et clare sanguinem his venenis prae-

C

cipue

* Nouvelle methode pour la traitement de la Rage.

† Nosologia, tom. 2.

cipue opportunum esse ostendit. Nam, si affectiones nervosas venena efficerent, hujus remedii usu pessima symptomata comitarentur, utpote semper systema nervosum debilitare periclitetur.

Ab his porro venenis humorum affectiones nasci, celeberrimus medicus Home, liquido demonstravit. ‘Morbilli,’ inquit, ‘per insitionem ope sanguinis infecti communicantur, uti a me usu confirmatum*.’ Hoc morbillis non proprium est; siquidem variolas per inoculationem cum sanguine communicari posse a me inventum.

Ex omnibus his argumentis idem in peste, aliisque morbis contagiosis, fortasse verum esse, colligendum est.

Quoniam de horum morborum curatione loqui propositi nostri parum referat; ad postremam partem institutae orationis deinceps transeundum.

D E

* Principia, p. 202.

DE VENENIS QUÆ GENERI
NERVOSO NOCENT.

Non omnia, quibus varii auctores nervos affici putaverunt comprehendere, quod arduum foret, sed quaedam tantum, eoque praecipua et maximi momenti, attingere decrevi.

Id vitale aut nervosum principium mihi videtur, quo actiones animales diriguntur, et quod putrefactione resistendo, ad vitam conservandam pertinet.

Hujus naturae venena in duas classes dividuntur, stimulantia et sedantia: Quorum illa in corpus universum agendo, secundo modo nervos afficere videntur. Omnes corporis motus vi vitalis principii excitantur, ad expellendum quicquid aut dolorem, vel ingratum sensum, creet. Neque hae actiones, ut nonnulli opinati sunt, omnino mechanicae, sed a certis naturae legibus a Deo institutis, ad sustentandam vitam nascuntur.

Quaedam

Quaedam stimulantia varias corporis functiones edunt, quae, propter aequalitates suas et constantias, omnino non percipiuntur, nisi ubi ad altiore gradum ascendunt, et certos ac praescriptos fines transilierunt; quod sanguini in morbis eruptivis venit, quando nonnihil veneni stimulantis adest.

Ut stimulantia venena mortem, potestate agili validaque, qua vitae principium extinguitur, inferunt; sic, e contrario, sedantia potestate opprimendi sunt perniciofa. Nam, ut omnes animalium actiones hoc principio reguntur et gubernantur, ita quicquid ad genus nervosum, corporis injuriarum insensibile reddendum, pertinet, id omne merito venenum sedans dicitur.

Haec venena alios effectus, in aliis corporis constitutionibus, edunt. E quibus nonnulla, qualis vapor Grotto del Cani est, et alii etiam halitus fossiles, corporibus animalibus communiter mortem afferunt.

Ejusdem naturae, vapores ex putridis et fermentatis rebus nati, fere omnes morbos
epidemi-

epidemicos concitant. Quod multum ex generis nervosi statu pendet. Nam in paludosis regionibus vulgus his morbis, prae caeteris, obnoxium est; dum divites, et qui laute vivunt, pestiferae contagionis immunes sunt.

Sedantia sapienter ac caute in certis morbis administrata, licet optima auxilia habita sint; ab imperitioribus tamen tractata quotidie pessimos effectus trahunt. Opium non tantum docti, sed etiam unaquaeque anus et emperici, in omnibus morbis audacter tractant. Hi nihil prudentiae, nihil physiologiae habentes, non ultra evidentissima symptomata perspicere aut distinguere possunt. Quo saepe fit, ut in hoc veneno adhibendo perseverent, ad aegrotantis perniciem. Non enim tollitur morbus corpore, pro tempore tantum gravioribus mali signis sopitis, sed corpore in integrum restituto, ut variis suis muneribus secundum naturae leges fungatur.

De venenis, licet auctoris officium sit, omnia quae ad eum titulum et classem pertinent,

tinent, referre, et eorum naturam dotefque depingere; nos tamen non tam alte eam rem agitabimus; cum talis investigatio institutae brevitati parum conveniat. Quantumvis simplicia quaedam horum venenorum sint, per se spectata, tamen omnium plena investigatio, summae res difficultatis et confusionis foret.

Quam non excultum hoc opusculum fit, haud ignoramus. Sententiam igitur lubentem mutabimus, cum primum experientia et observatio ad meliorem hujus rei cognitionem perduxerint. Sequimur probabiliora, nec ultra quam id quod verisimile occurrit praegredimur.

F I N I S.

